

# Henryk Korwin-Krukowski

## Rektor w latach 1930–1931

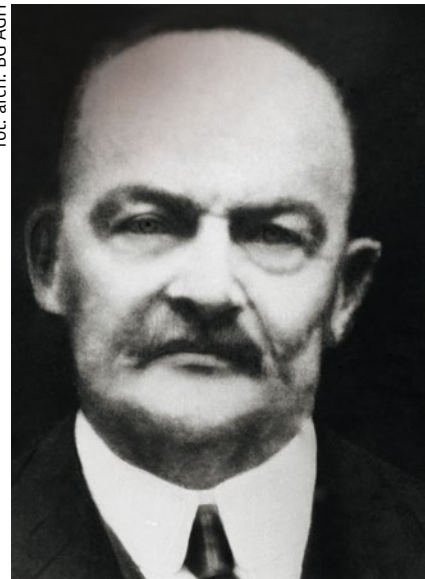
Hieronim Sieński  
Biblioteka Główna AGH

Henryk Bogowid Korwin-Krukowski urodził się 23 lutego 1860 roku w Myzje-Sakach w powiecie kobryńskim na Białorusi. Do szkoły średniej uczęszczał w Grodnie. Następnie w 1879 roku rozpoczął studia na Wydziale Hutniczym Instytutu Górniczego w Petersburgu, które ukończył w 1884 roku ze stopniem inżyniera I klasy. Po ich zakończeniu został skierowany do Zarządów Górniczych na Uralu na praktykę w gorobłagodańskich zakładach hutniczych. W 1885 roku przydzielony został do Głównego Zarządu Górniczego, który delegował go do różnych instytucji, a od 1886 roku pracował w Zakładach Chołunickich. Z czasem jego specjalnością stały się prace przy wielkich piecach, które przez długie lata prowadził na Uralu w Kuswie, Chołunicy, Jurazaniu oraz na południu Rosji. Podczas swej pracy w zakładach hutniczych przeszedł wszystkie szczeble kariery zawodowej, począwszy od praktykanta, aż do stanowiska naczelnego dyrektora. W 1903 roku otrzymał propozycję zostania naczelnym dyrektorem w Belgijskim Towarzystwie Metalurgicznym w Wierzchnie-Dnieprowskiu na Ukrainie. Przez ponad 20 lat pracy zawodowej w przemyśle rosyjskim przyświecała mu nie tylko myśl o powrocie do kraju, ale także dążenie do podniesienia kwalifikacji zawodowych, aby później w ojczyźnie dać z siebie jak najwięcej zarówno w pracy społecznej, jak i pedagogicznej. Długa praktyka zawodowa pozwoliła mu w dostatecznej mierze przygotować się do wyznaczonego celu. W 1906 roku za zgodą władz górniczych powrócił do kraju, by urzeczywistnić swoje zamierzenia o oddaniu się całkowicie pracy społecznej i pedagogicznej. Zamieszkał w Warszawie, gdzie w 1907 roku wziął udział w organizowaniu kursów zawodowych dla ślusarzy, a następnie do 1918 roku, z wielkim zamiłowaniem wykładał tam technologię metali. W latach 1911–1917 wykładał również metalurgię w Szkole Technicznej H. Wawelberga i S. Rotwalda. W 1915 roku wszedł w skład grupy mechaniczno-elektrotechnicznej Komisji Politechnicznej Towarzystwa Kursów Naukowych, która przygotowywała organizację Politechniki Warszawskiej. Z chwilą powstania Politechniki – w 1915 roku – wykładał na niej technologię metali, technologię materiałów budowlanych i encyklopedię technologii oraz został

kierownikiem Zakładu Metalurgicznego. W latach 1917–1919 był członkiem Senatu, jako delegat Wydziału Inżynierii Budowlanej. Ponadto w latach 1916–1919 pełnił również obowiązki opiekuna Studenckiej Kasy Chorych.

W maju 1920 roku profesor Jan Zarański – członek Komitetu Organizacyjnego Akademii Górniczej – zaprosił go do objęcia stanowiska profesora zwyczajnego, objęcia Katedry Hutnictwa Żelaza oraz zorganizowania Wydziału Hutniczego. Pismem z 2 czerwca 1920 roku przyszedł profesor AG wyraził zgodę na podjęcie się proponowanych obowiązków i wystąpienie akademii do Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego o zatwierdzenie jego kandydatury. Naczelnik Państwa 14 października 1920 roku mianował go profesorem zwyczajnym metalurgii żelaza, z ważnością nominacji od 1 listopada. W specjalnym piśmie nominacyjnym Minister WRIOP skierował do niego następujące słowa: „Do obowiązków nauczycielskich będzie należało prowadzenie badań naukowych, odbywanie wykładów i ćwiczeń z Metalurgii żelaza w zakresie potrzeb Akademii Górniczej co najmniej odbywanie 150 godzin wykładu i 60 godzin ćwiczeń w ciągu roku naukowego lub w wymiarze temu odpowiednim według zasady, iż dwie godziny ćwiczeń odpowiadają jednej godzinie wykładu oraz w ogóle sprawowania związanych ze stanowiskiem Pańskim czynności akademickich”. Po załatwieniu wszelkich spraw proceduralnych, od 1 listopada 1920 roku rozpoczął pracę w Akademii Górniczej. Zaproszony, jako profesor metalurgii żelaza i organizator wydziału, miał przed sobą bardzo trudne i odpowiedzialne zadanie. Prowadził wykłady z metalurgii żelaza, od 1921 roku przeróbki termicznej, a w latach 1923–1925 z metalurgii dla Wydziału Górniczego. W kierowanym przez siebie zakładzie zgromadził zbiory rud, koksu i żelaza, pracował również nad stworzeniem i rozwojem specjalnych działów nauk metalurgicznych. Pozyskał dla akademii wybitnych specjalistów, takich jak profesor Antoni Rodziewicz-Bielewicz i profesor Karol Łowiński. Początkowo był jedynym metalurgiem na uczelni i właściwym organizatorem Wydziału Hutniczego. Myślał również o przygotowaniu młodych naukowców, ułatwiając im studia za granicą

fot. arch. BG AGH



Profesor Henryk Korwin-Krukowski

fot. arch. BG AGH



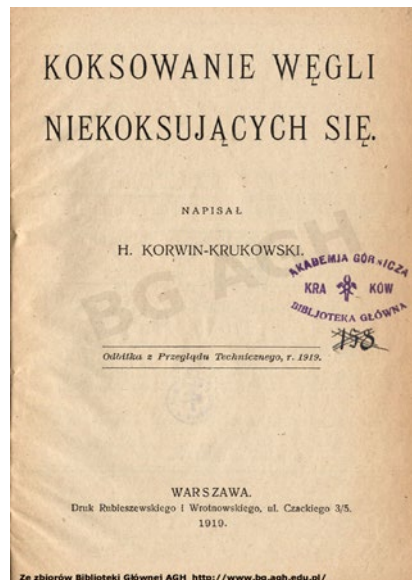
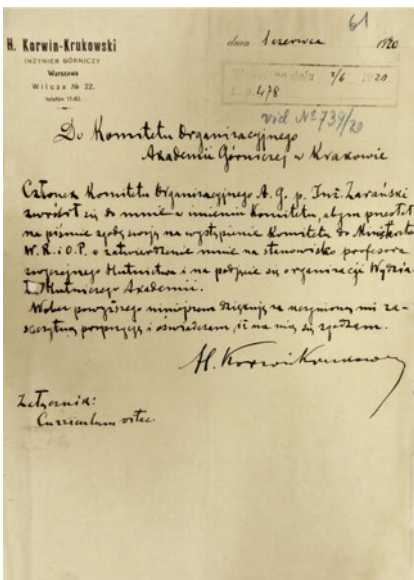
Wycieczka profesorów i studentów AG do zakładów „Skoda” w Pilźnie w 1926 roku. Pierwszy od prawej siedzi profesor H. Korwin-Krukowski

i w kraju. Dzięki niemu profesor Władysław Łoskiewicz studiował u profesora H.L. Le Chatelier w Paryżu i po powrocie objął Katedrę Metalurgii i Obróbki Ciepłej. Chociaż nie zgodził się zostać

dziekanem Wydziału Hutniczego, to jednak, jako jego organizator, a początkowo jedyny metalurg wśród profesorów akademii, był właściwie jego faktycznym kierownikiem. W latach 1925–1929 pełnił funkcję prodziekana wydziału. W latach 1928–1931 był członkiem Komisji Dyscyplinarnej dla Profesorów AG. Od 1929 roku należał do Komitetu Głównego oraz Komitetu Wykonawczego rozbudowy Wydziału Hutniczego z funduszu Polskiego Hutnictwa Żelaza. Współpracował z wieloma stowarzyszeniami technicznymi i brał udział w Komisji Słownictwa Technicznego Akademii Nauk Technicznych. Od 1925 roku redagował dział hutniczy w „Przeglądzie Górniczo-Hutniczym”, zasilał go często swymi oryginalnymi artykułami lub streszczeniami z czasopism zagranicznych. W roku akademickim 1930/1931 był rektorem Akademii Górniczej. Był autorem ponad 20 publikacji, w tym 2 książek. Specjalną pozycję stanowiła książka *Wstęp do hutnictwa żelaza* wydana w 1918 roku, która była pierwszym nowoczesnym podręcznikiem polskim w tej dziedzinie. Jego dorobek naukowy tylko częściowo został opublikowany, a częściowo pozostał w postaci notatek i zapisów. W pracach tych poruszał nie tylko zagadnienia rud żelaznych, biegu wielkiego pieca, koksowania węgla, ale i stali damasceńskiej.

Pismo H. Korwin-Krukowskiego do Komitetu Organizacyjnego Akademii Górniczej

Karta tytułowa artykułu opublikowanego w miesięczniku „Przegląd Techniczny” w 1919 roku



fot. Archiwum AGH

fot. arch. BG AGH

Na wykładach dzielił się ze słuchaczami swoją ogromną wiedzą nabytą w trakcie długoletniej praktyki, lecz uwzględniał także najnowsze zdobycze nauki i techniki metalurgicznej, śledząc jej postępy w literaturze. Profesor należał do ludzi, którzy pracują nie dla reklamy, ale dla satysfakcji moralnej z sumiennie wypełnionych obowiązków dla dobra nauki i własnego społeczeństwa. 30 września 1931 roku przeszedł na emeryturę. Wyrazem wielkiego szacunku, jaki sobie zdobył swoją pracą i postawą obywatelską było nadanie mu 18 grudnia 1934 roku przez Ignacego Mościckiego – Prezydenta Rzeczypospolitej, godności profesora honorowego akademii. Tutaj należy sprostować stale powtarzany błąd, jakoby prof. H. Korwin-Krukowski był doktorem honorowym Akademii Górniczej, a takie przekłamanie pojawia się w różnych publikacjach. Okres pracy w AG był najpiękniejszą kartą jego działalności. W uznaniu licznych zasług otrzymał: Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Order św. Stanisława III klasy. Profesora Henryk Korwin-Krukowski zmarł 19 kwietnia 1937 roku w Warszawie. Pochowany na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Kwatery 347, rząd 3, miejsce 18. Zarządzeniem Rektora AG 23 kwietnia 1937 roku w kościele św. Anny w Krakowie odbyło się nabożeństwo żałobne w intencji profesora. W 1932 roku Leon Kowalski namalował jego portret rektorski, który zawisł w gabinecie rektorskim. Niestety w czasie wojny został zniszczony. W 1958 roku kolejny portret wykonał Alojzy Siwecki i znajduje się on w auli głównej AGH.



fot. Archiwum AGH

Portret rektorski namalowany przez Alojzego Siweckiego zawieszony w auli głównej AGH

#### Źródła do biogramu:

- Akta osobowe (AGH) – Henryk Korwin-Krukowski, [foto]
- Bolewski A.: Mobilizacja sił naukowych i organizacyjnych przy powstawaniu oraz inauguracji Akademii Górniczej w Krakowie : z kart historii. Biuletyn Informacyjny Pracowników AGH 1994, nr 5, s. 5–6
- Encyklopedia Krakowa. Kraków 2000, s. 512
- Księga wychowanków i wychowawców Akademii Górniczej w Krakowie (1919–1949). Oprac. J. Sulima-Samujłto. Kraków 1979, s. 85–86
- Materiały Informacyjne [nr 4]. Komisja Propagandowa Komitetu Obchodu 50-lecia AGH. Kraków 1969, s. 81–82, 95
- Nowakowski A., Wnęk Z.: Wspomnienia o zmarłych profesorach Wydziału : Profesor inż. Henryk Korwin-Krukowski (1860–1937). Zeszyty Naukowe AGH ; nr 367. [Seria] Metalurgia i Odlewnictwo 1973, z. 51, s. 33–36
- Polski Słownik Biograficzny. T. XV/3, z. 66 : Kromer Marcin-Krysiński Stanisław. Kraków 1970, s. 397–398
- Słownik polskich pionierów techniki. Pod red. B. Orłowskiego. Katowice 1986, s. 104–105
- Wielka Księga 85-lecia Akademii Górniczo-Hutniczej. [Oprac.] zespół aut. K. Pikoń (red. naczelny), A. Sokołowska (dyrektor projektu), K. Pikoń. Gliwice 2004, s. 165, [foto]
- Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej : Wydział Hutniczy (1922–1951), Wydział Metalurgiczny (1951–1993), Wydział Metalurgii i Inżynierii Materiałowej (1993–2005) : jubileusz 90-lecia wydziału : 1922–2012 [AGH]. Kraków 2012, s. 69, [foto]
- Z dziejów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie w latach 1919–1967. Oprac. J. Sulima-Samujłto oraz zespół aut. Kraków 1970, s. 623 (Wydawnictwa Jubileuszowe 1919–1969)
- Życiorysy profesorów i asystentów Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie (1919–1964). Red. M. Odlanicki-Poczobutt. Kraków 1965, s. 116–118, [foto] (Zeszyty Naukowe. Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie ; nr 41, z. spec. 4)
- Poczet Rektorów AGH : lata [1919–2013] : Henryk Korwin-Krukowski (1860–1937), 1930/31. Biuletyn AGH 2013, wyd. spec. z okazji 100-lecia powołania Akademii Górniczej, s. 14, [foto]